

הנחיות לכתיבת מטלת ביצוע – קובץ לתלמידים - עפרה כדורי

מטלת הביצוע הינה מטלת הערכה באזרחות. היא משלימה את חוויית הלמידה ומאפשרת לקשר באופן מעשי בין הלימודים התיאורטיים לבין המציאות היומיומית. מטרתה לפתח בתלמיד מודעות לבעיות אזרחיות, לעורר מעורבות ואכפתיות לחברה ולמדינה ולמצוא פתרון לבעיות שהעלו.

מטלת ביצוע היא עבודת הגשה קבוצתית המורכבת מ-2-5 תלמידים ומהווה 20% מהציון בשתי יחידות הלימוד באזרחות.

במטלת הביצוע קיימים ארבעה מרכיבים בסיסיים. אילו "אבני היסוד" של המטלה. ארבעת המרכיבים :

- 1) **אקטיביות** לימודית ועשייה ערכית ויצירתית : התלמידים חייבים להיות פעילים ואקטיביים בתהליך הלימודי.
- 2) לימוד סוגיה / בעיה **אזרחית** על היבטיה השונים וחיפוש פתרון : הנושא חייב להיות סביב סוגיה אזרחית המעלה בעיה שניתן וצריך למצוא לה פתרון.
- 3) כתיבת **עבודה** : התהליך האורייני של התנסות בכתיבת עבודה (כולל הקשיים הכרוכים בו) הוא חיוני.
- 4) שיתוף פעולה – התנסות בעבודת **צוות** : האתגר של שיתוף פעולה בין חברי הקבוצה (כולל הקשיים הכרוכים בו) הוא חיוני מבחינה חינוכית ואזרחית.

תהליך העבודה – מטלת ביצוע

העבודה מורכבת מהשלבים הבאים :

שלב ראשון-גזירת בעיה והצגתה-בחלק זה התלמידים מתבקשים לאתר בעיה אזרחית מתוך סיפור המסגרת. לדוגמה, פעולה הנעשית בניגוד לחוק, העדר חוק, אי אכיפת חוקים ועוד.

יש לנסח את הבעיה במשפט חיווי באופן ברור, לקשרה למושגים באזרחות ולסיפור המסגרת.

רצוי לקרא תחילה סקירת ספרות רלבנטית שמתוכה ייווצר קישור לבעיה.

שלב שני-סקירת ספרות-יש להעלות שניים עד שלושה מקורות רלבנטיים ועדכניים המדגישים את הבעיה, כמו חוקים, פסקי דין, תקנות, מאמרים, הרצאות, סרטים ועוד.

סקירת הספרות היא צומת דרכים חשוב, בין הבעיה לפתרונה. בחלק זה התלמידים מתבקשים לבצע רפלקציה. מה למדו עד כה ומהי המסקנה המתבקשת לאור זאת.

שלב שלישי-איסוף נתונים-ריאיון, תצפית ושאלון הם כלים שבאמצעותם התלמידים יבדקו את הבעיה הלכה למעשה כפי שמוצאת ביטוי במציאות. הם יציגו את הנתונים ויסיקו מסקנות מתוך כך בדרכים שונות-גרפים טבלאות, הסבר מילולי ועוד.

שלב רביעי-העלאת פתרונות-לבעיה שהועלתה יש למצוא פתרון, לכן יש להעלות שני פתרונות אפשריים ולעמת ביניהם תוך כדי התייחסות ליתרונות ולחסרונות כל אחד מהם. לאחר מכן יש לבחור את הפתרון העדיף ולנמק מדוע נבחר.

שלב חמישי-תוצר-יש להפנות את הפתרון שנבחר לגורם רלבנטי שהוא האחראי למימוש הפתרון. תוצרים אפשריים יכולים להיות הצעת חוק, נייר עמדה, מכתב רשמי ועוד.

שלב שישי-עריכת העבודה-העבודה תוגש על פי כללי הכתיבה העיונית-גודל הגופן 12 ברווח וחי. היקף העבודה 10 עמודים.

בעבודה יופיעו החלקים הבאים על פי הסדר הבא-עמוד שער, תוכן עניינים, מבוא (הבעיה הנדונה בהלימה לסיפור המסגרת), סקירת ספרות, איסוף נתונים והצגתם, דיון ופתרונות, תוצר, הערכת חלקו של כל תלמיד את עצמו ואת כל אחד מחברי קבוצתו וכן רפלקציה לגבי העבודה ונספחים (דף השאלון, הריאיון והתצפית).

הנחיות הנגזרות מסיפור המסגרת

- 2 – 3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבחרים את הבעיה הספציפית שבחרתם. עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה.
- קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן באזרחות בנושאים שלמדתם: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח". (כולל הפירוט שהמורה הגדיר)
- עריכת שאלון הכולל: 20 – 30 נשאלים, 5-10 שאלות לשאלון או עריכת ראיונות לשלושה מרואיינים מתאימים לדון בבעיה, כאשר השאלון או הראיונות מתייחסים ובודקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא להשתמש בכלי החקר המסוים. (שאלון/ראיון).
- הצגת הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שנוסחה על ידי הקבוצה.
- בחירה של פתרון מעשי לבעיה תוך הנמקה לגבי יתרונותיו ביחס לפתרונות אחרים אפשריים והתייחסות גם לחסרונותיו האפשריים. הפתרון צריך להתבסס על הידע שלכם בתכנים ומושגים שלמדתם בשיעורי האזרחות בנושאים כמו "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (כולל הפירוט שהמורה הגדיר)
- הכנת תוצר סופי המופנה לגורם שנראה לכם מתאים, שעשוי לסייע ביישום הפתרון אותו אתם מציעים. התוצר המופנה לגורם בו בחרתם יכול להיות מוצג כדו"ח, מכתב מפורט או מצגת ובה הסברים על הביעה ונימוקים לגבי הפיתרון המומלץ. כמו כן יש להסביר ולנמק מדוע נבחר דווקא גורם זה על ידכם.
- כתיבת יומן למידה אישי לאורך כל תהליך העבודה.
- כתיבת העבודה בכתב על פי ההנחיות שניתנו בכיתה על ידי המורה.

פירוט השלבים המעשיים בעבודה:

א.גזירת בעיה - יש להתייחס לנקודות הבאות כדי לגזור בעיה אזרחית.

ניסוח נכון של הבעיה צריך לכלול את המאפיינים הבאים:

- א. הבעיה נגזרת מסיפור המסגרת ומקושרת למושגים ספציפיים באזרחות;
- ב. בעיה אזרחית ולא שאלת-חקר [כלומר: לא בודקים קשר בין משתנים ולא שואלים "האם הבעיה קיימת", אלא מתייחסים לבעיה כמצב קיים, שצריך לבדוק כיצד הוא מתקיים במציאות ולהציע לו פתרון מיטבי].

ג. הבעיה מנוסחת כהיגד, משפט חיווי שיש בו התייחסות לתפקידם של גורמים שונים במרחב האזרחי ולקשר שלהם לקושי אותו מתארת הבעיה.

ד. בעת מיקוד הבעיה, יש להבליט את הקונפליקט / הפער בין המצוי לרצוי / היגד המתאר התנגשות;

ה. הבעיה צריכה להיות מציאותית והפתרונות האפשריים לה צריכים להיות מעשיים. הטבלה הבאה מסייעת לניסוח בעיה. יש להשיב על שלוש השאלות, ולחבר את התשובות למשפט חיווי.

את הבעיה יש לנסח בזמן הווה ולקשרה למקום ספציפי במידת האפשר.

<u>מי הפוגע?</u>	<u>כיצד פוגע?</u>	<u>מהי הזכות הנפגעת?</u> <u>מהו העיקרון הנפגע?</u>	<u>ניסוח הבעיה</u>

ב.סקירת ספרות

מטרת סקירת הספרות היא למצוא **מקורות המבהירים את הבעיה ומכוונים לפתרונה**.

סקירת ספרות מתבססת על 2-3 **מקורות מגוונים**, **עדכניים**, **אמינים** ו**רלוונטיים בנוסף לספר הלימוד**.

כתיבת סקירת הספרות תהיה **קצרה ותמציתית**, **קוהרנטית ותכלול שימוש מושכל בשפת האזרחות, וכן ייעשה מיזוג מידע שנדלה מהמקורות הנסקרים**.

■ המקורות יצוינו באמצעות הערות שוליים בגוף הסקירה וכן בסוף העבודה הכתובה על פי הכללים הנהוגים ברשימה ביבליוגרפית.

סקירת הספרות צריכה להתייחס למרכיבי הבעיה האזרחית הנבדקת:

לרקע של הבעיה - חיפוש חומר רקע שיעזור ללמוד את הבעיה; כולל חומר על ניסיונות לפתרון שנעשו במקרים דומים או אף פתרונות אפשריים שהוצעו בעבר לבעיה הנבדקת עצמה.

למילות מפתח - הבהרת מושגים ורעיונות מרכזיים הקשורים לרקע של הבעיה, וזאת ברמה של תיאור וניתוח תופעה כללית ועקרונית.

לבעלי עניין המעורבים בבעיה - התייחסות לתפקידם של הגורמים בעלי העניין, ככל שהוא קשור לבעיה הנבדקת.

המקורות צריכים להיות

מגוונים: חוק; הצעת חוק; פסיקה; פרוטוקולים; אמנות; מסמכים רשמיים; כתבה עיתונאית; ידיעה חדשותית; מאמר פרשני או כתבת תחקיר; מאמר מדעי או ספר. ניתן להתבסס גם על אמצעים ויזואליים; היצגים גרפיים וטבלאות למיניהן. ניתן להשתמש גם במקורות כמו: סרט דוקומנטרי, הרצאה (מצולמת או כזו שניתנה בבית הספר), סיור אזרחי וכו'. במקרים כאלו יש לתת לתלמידים מראש "דף צפייה" ובו שאלות מנחות, על מנת לוודא שיפיקו את הנדרש מאותו מקור מידע.

עדכניים: משקפים מציאות עכשווית. *לדוגמא: חוקים – לבדוק נוסח אחרון; נתוני למ"ס (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) – העדכניים ביותר לשנה בה נבדקת הבעיה.

אמינים: צריך להיות ברור מי כתב ומתי; מהיכן נלקחו הנתונים: האם מקור ראשוני, כלומר - "הדבר עצמו": חוק, פרוטוקולים, פסיקות; או מקור משני – "דיווח בעיתון על..."; רצוי לחפש את המקור הראשוני ולע/אמת בינו לבין המקור המשני; לוודא פניה לאתרי אינטרנט אמינים.

רלוונטיים: קשורים לבעיה וגם מקדמים לכיוון הפתרון.

ב.כתוב סקירת ספרות בהתאם לבעיה שניסחת.התייחס בכתיבתך לנקודות הבאות והיעזר בדגם המוצע.

- א. איתור 2-3 מקורות מידע לסקירת ספרות (עדכניים, אמינים ורלבנטיים)
- ב. המקורות מבהירים את הבעיה ומאפשרים למקדה.
- ג. הצגה תמציתית של המידע הרלוונטי מכל אחד מהמקורות – מיפוי הטקסטים
- ד. כתיבת סקירת הספרות תוך מיזוג מידע בהלימה לבעיה הנבדקת, בהדגשת ההיבט האזרחי ובזיקה לפתרונות אפשריים העולים ממנה.
- ה. ניסוח ממוקד וחד יותר של הבעיה הנבדקת לאור ממצאי סקירת הספרות
- ו. ציון המקורות עליהם מתבססת הסקירה באמצעות הערות שוליים
- ז. כתיבת רפלקציה אישית וקבוצתית על תהליך העבודה עד כה.

סקירת הספרות תיכתב על פי המבנה הבא

פתיחה-הבעיה הנבדקת.

גוף-המקורות הרלוונטיים להבהרת הבעיה, להדגשת ההיבט האזרחי ובזיקה לפתרונות אפשריים העולים ממנה.)

סיום-מסקנה ורמז לפתרון

כמו כן יש לסכם את המקורות ולמזג ביניהם.מיזוג המידע ייעשה באופן הבא:

מיזוג טקסטים

מיזוג מידע ממקורות שונים-יצירת משמעות חדשה על בסיס משמעויות מוכרות.התהליך נוצר מאנליזה ומסינתזה, דהיינו פירוק הטקסטים על ידי מיפויים ובנייתם מחדש.באורח זה נוצרת אינטגרציה-הרכבת החלקים מחדש.כדי למזג טקסטים יש להתנתק מטקסט המקור וליצור טקסט חדש.במיזוג קיים תהליך של השמטה.משמטים מהטקסטים את החלקים שאינם רלבנטיים.ההשמטה יוצרת מיון מובחר ומשמעות חדשה.כדי לערוך סיכום נעזרים בכמה מקורות מידע.כשמסכמים כמה מקורות יש לבחור מקור ראשי וממנו להתחיל לסכם ולהוסיף מקורות משניים.כמקור ראשי בוחרים את הטקסט שיש בו המידע הרב ביותר על הנושא או שחשיבות עולה על המקורות האחרים.

תהליך המיזוג נוצר על ידי השלבים הבאים:

- א. מיפוי טקסט-ביטוי חזותי של רעיונות מילוליים עם הקשרים לוגיים. ארגון המידע נעשה בצורה היררכית עם מילות קישור, תרשים זרימה וסכמות. המיפוי מאפשר לקלוט במבט אחד את השלם וחלקיו. הוא משמש תשתית לסיכום, מסייע להבחנה בין עיקר וטפל. תהליך המיפוי הופך את הקורא ללומד פעיל המעורב בהבנת הטקסט. מיומנות המיפוי-חלוקה לפסקות, מיון והכללה, קשרים בין הפסקות, רעיון מרכזי ופרטים תומכים.
- ב. מיפוי כל אחד מהטקסטים.
- ג. קריאת נושאי הפסקות שנכתבו בעקבות המיפוי.
- ד. סימון והדגשת נושאי הפסקות הרלבנטיים לנושא הסיכום.
- ה. תכנון רצף הגיוני של הנושאים על פי סדר הופעתם על ידי מספורם ליד נושאי הפסקות.
 1. העתקת הרצף המתוכנן על פי המספור.
 2. קריאת הקטע והוספת פתיחה וסיום.
 3. קריאת הקטע לשם בדיקת הלוגיות, הלכידות והקישוריות שבו.

ג. איסוף נתונים

לאחר שהתלמידים בדקו את הבעיה מבחינה עיונית (תוך שימוש במקורות) עליהם לפנות לבדיקה מעשית של הבעיה, אותה יבצעו בעצמם. השימוש בכלי בדיקה שונים משמש אותנו **לבדיקת הבעיה ולאיסוף ראיות מהשטח בו מתקיים הקושי שהוגדר כבעיה אזרחית**. כאשר מחליטים באיזה כלי להשתמש לשם איסוף הנתונים יש לקחת בחשבון את תכונותיו של הכלי.

קיימים מספר כלים אפשריים: תצפית, ריאיון, שאלון וסיור לימודי

תצפית היא כלי לאיסוף מידע באמצעות צפייה ורישום של מהלך הצפייה במקום, תופעה, התרחשות הנחקרים. התצפית חייבת להיות מתוכננת (שעות, ימים ונצפים) ולא אקראית; צריכה להיות לה מטרה ברורה, תוך הגדרה מראש על אילו שאלות היא אמורה לענות.

ריאיון הוא כלי לאיסוף נתונים באמצעות שיחה יזומה בין שני אנשים או יותר, בה המראיין מנסה להשיג מידע מן המרואיין על נושא מסוים, באמצעות סדרת שאלות המתפתחות בהדרגה. חשוב לוודא את מידת הרלוונטיות של המרואיינים לנושא.

שאלון הוא כלי לאיסוף נתונים המסייע ברכישת ידע המבוסס על ניסיונם או דעתם של אחרים, באופן מסודר ושיטתי. באמצעות השאלון מתקבלים ממצאים (שחלקם כמותיים) וניתוחם מסייע במתן תשובות מתאימות לבעיה ומכוונות לפתרונה.

סיור לימודי ניתן לעשות שימוש בכלים נוספים ל"יציאה לשטח": למשל, סיור לימודי המלווה ב"דף הכנה ועיבוד" עיבוד התנסות של התלמידים במסגרת מחויבות אישית או תרומה לקהילה.

הקבוצות צריכות להתייחס לנקודות הבאות בעת תכנון עבודת השטח:

- ◆ מהן השאלות שאנחנו רוצים לברר וכיצד נברר זאת?
- ◆ אילו ראיות חדשות, שלא סיפקה לנו סקירת הספרות, אנו יכולים לאסוף מהשטח; מה אנחנו יכולים להפיק מהשטח שלא הפקנו מסקירת הספרות?

◆ איך נפיק זאת?

◆ מהו הכלי לאיסוף נתונים המתאים?

מהם השאלות / ההיגדים / היעדים והקריטריונים (בהתאם לכלי שנבחר על-ידי הקבוצה – שאלון / ריאיון / תצפית) שיאפשרו לנו להרחיב את הידע שלנו על הבעיה ולקרב אותנו לפתרון?

בכתיבת איסוף הנתונים התייחס לנקודות הבאות :

- א. התייחסות לבעיה הנבדקת ואזכורה
- ב. בחירה מנומקת של הכלי לאיסוף הנתונים
- ג. השטח הנבדק אכן מתאים לסוגיה הנבדקת
- ד. השימוש בכלי הבדיקה ברור ובהיר ומתייחס לבעיה הנבדקת ולתובנות שעלו מסקירת הספרות
- ה. כלי הבדיקה סיפק נתונים הנדרשים להבנת הבעיה שבה עוסקים ולהתוויית דרך לפתרון הבעיה
- ו. הצגת הממצאים : הצגה בהירה – חזותית או מילולית של עיקרי הממצאים

ד. הצגת הממצאים, דיון ומסקנות

התלמידים יונחו לעבד את הממצאים הגולמיים שנאספו ויערכו אותם על פי הנקודות שהנחו את הקבוצה בעת כתיבת השאלות.

לסיכום הממצאים שהעלו במהלך שתי הבדיקות יתבקשו התלמידים לתת את הדעת לנקודות הבאות :

מה למדנו מהממצאים שנאספו בשטח? איזה מידע חדש התווסף? איך המידע הנוסף מתקשר לבעיה? איך המידע החדש מתחבר לסקירת הספרות? האם קבלנו תשובות לכל השאלות שביקשנו לבדוק? האם המידע הנוסף מקרב אותנו למציאת פתרון לבעיה?

הדוח אותו יכתבו התלמידים צריך לשקף חשיבה ביקורתית שצריכה לבוא לידי ביטוי בדיון שיקימו חברי הקבוצה בעת עריכת הממצאים. כמו כן צריך להיות ביטוי בדוח לממצאים הגולמיים - תמונה, גרף, ציטוט – מלווה בהסבר מילולי, המשקף את השימוש שנעשה בממצאים כבסיס להסקת המסקנות. הממצאים הגולמיים בשלמותם (הראיונות, השאלונים, התצפיות) יוצגו בנספח.

הדוח יסתיים בהצגת טיעון שיהיה מבוסס על הנתונים שהעלו תלמידי הקבוצה במסגרת סקירת הספרות (הבדיקה העיונית) ואיסוף הנתונים מהשטח (הבדיקה המעשית). הממצאים שאספו התלמידים באמצעות שתי בדיקות אלה אמורים להרחיב את הבנת הבעיה ולקרב את הקבוצה לעבר הפתרון.

כתיבת הצגת הממצאים והסקת מסקנות - ניתוח הממצאים שנאספו באמצעות כלי הבדיקה שנבחר במבנה של טיעון. הצגת טיעון המתבסס על עיבוד הממצאים שנאספו במסגרת סקירת הספרות והבדיקה בשטח.

מבנה של טיעון

טענה- הצגת הבעיה הממוקדת

נימוקים - שני נימוקים המתבססים על הבדיקה העיונית

שני נימוקים המתבססים על הבדיקה המעשית

מסקנה – מוצגת בצורה משכנעת ותורמת להתוויית דרך לפתרון

ה.הצגת הפתרון

לאחר בדיקת הבעיה מהיבטים שונים ובצורות שונות (עיונית ומעשית) ולאחר סיכום הנתונים והסקת מסקנות יגבשו חברי הקבוצה את הפתרון המוצע לבעיה שנבדקה .

הקבוצה תנסח רעיון שאם יבוצע (על-ידי גורם אזורי כלשהו אליו יופנה) הדבר עשוי להביא לפתרון הבעיה.

הפתרון ייבחר ממספר חלופות עליהן יחשבו התלמידים. על הפתרון לכוון **למעורבות אזרחית**.

הצגת הפתרון צריכה לכלול שני נתונים הכרחיים :

א. מה צריך לעשות כדי לפתור את הבעיה. ב. מי הוא הגורם שבידיו לעשות זאת.

הקבוצה **תנמק** מדוע בחרה דווקא בפתרון הנבחר תוך **ציון** פתרונות אחרים אפשריים שעלו לדיון בקבוצה. (אין צורך לפרט באופן מלא לגבי כמה פתרונות, אלא לפרט רק לגבי הפתרון שנבחר על ידי הקבוצה. אפשרויות אחרות לפתרון שעלו בקבוצה אך לא נבחרו על ידה יש לציין בלבד)

בכתיבת הפתרון התייחס לנקודות הבאות:

א. ציון מספר פתרונות מעשיים הנותנים מענה לבעיה ומבוססים על המסקנות (מה יש לעשות

כדי לפתור את הבעיה)

ב. ניסוח הפתרון המוצע לבעיה שנבדקה

ג. נימוק הבחירה בפתרון המוצע – יתרונות וחסרונות על פני פתרונות אפשריים אחרים.

כתיבת מבנה פסקת הפתרון

הבעיה הנבדקת.....

פתרון 1.....

פתרון 2.....

הפתרון המועדף.....

הנימוקים לבחירתו.....

יתרונותיו.....

חסרונותיו.....

ו.התוצר

התוצר הוא שלב בתחילת הביצוע של הפתרון המוצע: הצגת הרעיון שלהם לפתרון בפני מי שיוכל לבצעו. לאחר בחירת הפתרון המועדף, על הקבוצה למצוא את הדרך המתאימה ביותר באמצעותה יועבר המסר לגורמים המתאימים, **להציג את המסר (הפתרון המוצע) בדרך שנבחרה**, ובמידת האפשר גם להעבירו / לדאוג להגעתו לידי הגורמים הרלוונטיים. בכל מקרה על הקבוצה לעשות צעד בכיוון הוצאת הרעיון לפתרון מן הכוח אל הפועל; לא להסתפק בכתובת התוצר אלא לפעול במרחב האזרחי [שליחת המכתב

לנמען; ארגון הפגנה (כולל פניה למשטרה לקבלת אישור, למשל, גם אם לא תתקיים בפועל); יצירת קשר עם חברי-כנסת; ביצוע השלבים הראשוניים להגשת עתירה לבג"ץ; שיתוף פעולה עם ארגונים שונים הקשורים לפתרון המוצע וכו']. המטרה היא להדגיש את האופי היישומי של מטלת הביצוע, שמייחד אותה מעבודות אחרות שכותבים התלמידים במהלך לימודיהם.

הקבוצה **תנמק** מדוע מועבר המסר דווקא לגורמים אלה; מדוע לדעת חברי הקבוצה גורמים אלה הם המתאימים ביותר ליישום הפתרון המוצע.

התוצר הוא **הכלי באמצעותו יועבר המסר** ובו הפתרון המוצע לגורמים הרלוונטיים ליישום. התוצר יכול להיות אחד מהבאים-נייר עמדה / מאמר לעיתון / מכתב / עצומה / הפגנה / מצגת / סרט / קריקטורה / מיצג / טיוטת הצעת חוק / עתירה לבג"ץ ועוד.

הקבוצה **תנמק** מדוע נבחר כלי זה להעברת הפתרון המוצע; מה יתרונותיו על פני החלופות בקידום הפתרון לבעיה.

התוצר צריך לשקף את עיקרי העבודה: הבעיה שנבדקה, מסקנות הבדיקה והפתרון אליו מבקשת הקבוצה להגיע באמצעות תוצר זה.

הפתרון והתוצר צריכים להביא לידי ביטוי את המטרה החינוכית אותה מבקשת מטלת הביצוע להשיג: התלמידים יבינו שיש עוולות אזרחיות שמחייבות התייחסות, ולכל אזרח ישנה היכולת להתייחס אליהן ולנסות לשנות ולתקן את המצב.

צריך להיות קשר בין הפתרון והתוצר לבין המושגים באזרחות שאליהם התייחס סיפור המסגרת ובאו לידי ביטוי בבעיה הנחקרת ("סגירת מעגל").

ניתן להגדיל את החלק של מרכיב זה בציון המטלה, ולאתגר את התלמידים ליישום הפתרונות שמצאו.

בחר בתוצר מתאים והתייחס לנקודות הבאות בכתובת:

- א. בחירת תוצר המבטא את הפתרון המעשי לבעיה שנבדקה
- ב. נימוק הבחירה בתוצר בצורה ברורה ומשכנעת (התייחסות לשאלה: מי צריך ליישם את הפתרון המוצע ומהו האמצעי הטוב ביותר להעברת המסר)
- ג. הצגת התוצר

ד. הצגת הדרך בה הועבר. ניתן להעביר את התוצר למענו – לגורם האזרחי אליו הוא מופנה (התייחסות לשאלה : כיצד נגרום לכך שהפתרון אכן יתרחש? ביצוע הצעד הראשון ליישום הפתרון)

העבודה הכתובה – באתר הנחיות לכתיבת העבודה.

בכתיבת העבודה יש להתייחס לנקודות הבאות :

- א. העבודה הכתובה – מבט על
- ב. מקורות המידע בהם נעשה שימוש בסקירת הספרות מצוינים בסוף העבודה על פי הכללים הנהוגים ברשימה ביבליוגרפית
- ג. עמידה בלוח זמנים

הגנה על העבודה –

מורה רשאי להפחית לתלמיד מהציון הקבוצתי על השלב בו לא היה פעיל אם התברר לו בשלב ההגנה על העבודה שתלמיד לא עבד ולא שיתף פעולה כראוי. המורה יפחית 10% מהציון הקבוצתי לתלמיד שלא מבצע כלל את שלב ההגנה על העבודה.

רפלקציה

רפלקציה היא אחד מיעדי ההוראה וההערכה. כדי להשיג את המטרה שהיא פיתוח לומד עצמאי, חשוב לפתח את היכולת המטרה-קוגניטיבית של הלומד. מטרה-קוגניציה מתייחסת ליכולת של הפרט לחשוב על החשיבה שלו ולנווט את התהליכים הקוגניטיביים שלו (בירנבוים, 1997); לכן חשוב לקיים רפלקציה על שלבים בהוראת כתיבת מטלת הביצוע. תפקידה של הרפלקציה הוא לאפשר לתלמידים ולמורה לבחון יחד את התהליך הלימודי, החינוכי והאישי שחוו התלמידים. לכן, אסור להפוך אותה לעניין טכני בלבד. בשל כך, ניתן לבצע אותה במספר דרכים: רפלקציה כתובה (כפי שהיה עד כה) עם שאלות מנחות ספציפיות של המורה, רפלקציה בע"פ (עם הקבוצה כולה ו/או עם כל תלמיד בנפרד), רפלקציה של התלמיד במסגרת הצגת העבודה בפני המורה / הכיתה ("הגנה על העבודה"). ראו גם הצעות המופיעות במחווון המעודכן.

קיימות מספר אפשרויות לעריכת רפלקציה:

- א. התלמיד מתבקש לכתוב יומן למידה המתעד את התקדמות הלמידה שלו במהלך העבודה. התלמיד יתייחס ביומנו לכל אחד משלבי העבודה כמפורט במחווון. כתיבת היומן, תוך התייחסות המורה לכתיבה בשני צמתים חיוניים במהלך העבודה, תחייב את התלמיד וגם את המורה לנווט את תהליכי הלמידה ולקדם אותם. התלמידים יתבקשו לקיים רפלקציה באמצע התהליך ובסופו.

הרפלקציה תוצג בפני המורה בשני צמתי מפגש: האחד – אחרי סקירת הספרות השני – עם סיום העבודה. בכל אחד מהצמתים יגיש כל אחד מחברי הקבוצה עמוד אחד (לכל היותר) ובו הרפלקציה שלו על עבודתו ועל עבודת הקבוצה.

- ב. מפגש הגנה על העבודה בתום התהליך : מפגש מובנה של הקבוצה עם מורה בקר (המורה המנחה או מורה עמית) שבו יתבקש כל תלמיד לענות על שאלות שיופנו אליו ולהגן על עבודתו.
- ג. בוחן רפלקטיבי אישי בכתב – עם שאלות ייחודיות לכל קבוצה ולכל פרט בקבוצה.

הערכת העבודה - ציון קבוצתי מול ציון אישי : חשוב להזכיר כי ניתן להעניק לחברי הקבוצה ציונים דיפרנציאליים על כל אחד מחלקי המטלה. כלומר : תלמיד שלא היה שותף פעיל באחד מחלקי המטלה (למשל, בסקירת הספרות) יכול לקבל ציון שונה על חלק זה משאר חברי הקבוצה. כמו כן, ההערכה של המטלה היא תהליכית והציון יינתן בהתאם לשלבים בתהליך של הקבוצה וכן גם לכל תלמיד בקבוצה . מובן שגם בחלק האישי (15% העבודה) הציון הוא דיפרנציאלי (משתנה בין תלמיד למשנהו). נובע מכל זאת, שבאותה קבוצה יכולים להיות פערי ציונים גדולים בין חברי הקבוצה השונים, לאור תפקוד שונה שלהם, בהתאם למידע הקיים בידי המורה.